

יוסף חסדי ורחל

1577

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דוד ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעגל")
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויה ז"ל שנלב"ע ביום י"ז סיון התשנ"ב
ואימי מורתי רחל בת איזה סויה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ז מר חשון התשע"ז

"ויכפר אדמתו עמו"

נחלקו פרשנינו בפירושו של פסוק זה – יש מפרשים: וכיפר אדמתו לעמו; ויש המפרשים, שהעם יכפר על האדמה; ויש מפרשים להיפך, שהאדמה תכפר על העם. יש כאן מערכת מיוחדת של זיקה הדדית בין העם והארץ – שניהם נבחרו לשם יעוד אלוף: "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל" – גבולות אלה הם גם גבולות אתניים וגם גבולות טריטוריאליים. עם ישראל הורם והוגבה למעלה – "פרוש כנפיו יקחהו" – ובמקביל הוגבה גם ארצו מכל הארצות "ירכיבהו על במתי ארץ" (נדגיש: עליונות זו היא רוחנית, ויש בה תביעות וחובות גם לאדם וגם לאדמה "ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצוותיך").

התעלות רוחנית זו, של האדם והאדמה, הופסקה כאשר העם סטה מיעודו – "וישמן ישרון ויבעט" – ובמקביל סתה גם הארץ: "כי אש קדחה באפי ותאכל ארץ ויבולה".

הזיקה בין האדם לאדמתו מתבטאת בעיקר בשנה זו, שהחלה זה עתה, שנת השמיטה. כשם שיש שבת לאדם, והיא הבסיס העיקרי לכל אמונתו (כל המחלל שבת כאילו עבד עבודה זרה) כך יש שבת לארץ – "ושבתה הארץ שבת לה". האדמה חייבת בשבייתה, ולא כמנוחה, כפי שנוטים לנות, אלא כמשיכה שהרי האדמה אינה זקוקה למנוחה. היא גם אינה מסוגלת לנות, אלא כמשיכה לעבוד גם בשנת השמיטה. השבתון הוא בהתייחסותנו אליה: "שש שנים תורע שדך" – האדם מנצל את האדמה לצרכיו הכלכליים, והשבתון משבית ניצול זה. הפירות נעשים הפקר – "ובשביעית תשמטנה וגמשתה ואכלו אביוני עמך". השמיטה היא האנטי-תיוה ל"וישמן ישרון ויבעט". האדמה פוסקת מלשמש כצורך, והופכת להיות ערך. היא איננה נכס שאפשר להתייחס אליו כבעלות, אלא ערך מקודש – שבת לה'.

הגלות ניתקה את האדם מאדמתו, על מנת לאפשר מפגש מחודש בין שניהם, לאחר שטוהרו וכופרו. העם חזר והתייחס אל הארץ כאל ערך נעלה ומקודש, והארץ שמרה אמונים לעם. השמיטה היא המבחן לקשר מחודש ומקודש זה. גם אם התנאים קשים ואינם מאפשרים עדיין שמירת מצוה זו במלואה, עדיין עצם קביעתה של שנה שעברה כשנת שמיטה, וכל מאמץ שנעשה כדי לקיימה במידת האפשר, מכפרים את העם ואת האדמה. שניהם מכפרים זה על זה והינם שותפים למהרה המגיעה לשיאה ביום הכיפורים של שנת השובל – שם מוצאת הכפרה חוט משולש שלא במהרה יינתק: האדם, המקום והזמן. זמן הכפרה נקבע ליום הכיפורים, כי בו ניתנה התורה בשנית. הרי לנו כפרה משולשת של עם ישראל, ארץ ישראל ותורת ישראל, שהם מהווים מושג אחד. מכאן הניסוח המיוחד: לא אדמתו לעמו, לא אדמתו על עמו ולא עמו על אדמתו, אלא זהות מוחלטת: וכפר אדמתו עמו.

העלון לע"נ

דודי דוד פרץ בר א"צ"ה ז"ל שנלב"ע י"ב תשרי
מכלוק עשרים בצלול בר זוהרה עזיהו שנלב"ע י"ז תשרי
ט"ז.ב.ח.

בת שלום

שבת יב' תשרי ה-תשפ"ו
פרשה: **האזינו**
הפטרה: **וידבר דוד לה'**



הדלקת נרות - 18:01
צאת השבת - 18:53
ר"ת: 19:34

הדלקת נרות בשבת הבאה **17:52**

האזינו	סוכות
עמוד השחר: 5:20	5:27
זמן טלית: 5:27	5:34
זריחה: 6:37	6:41
חצות: 12:29	12:27
מנחה גדולה: 12:59	12:56
שקיעה: 18:22	18:13

אמונת דוד ורחל

"זיכוי בלי סיבה"

"באין מליץ יושר מול מגיד פשע, תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט" (מן התפילה). כשם שבני-ישראל מקיימים את ה"דבר חוק ומשפט" - את ה"חוקים" שבתורה, אף-על-פי שאינם יודעים טעמים ונימוקים, כך עשה גם אתה והצדק אותנו בדין מבלי לחפש שום טעם וסיבה לכך.

העלון לרפואת
מנשה בר דוד וברוריה
מרת אהודי זינה בת רחל
ולע"נ תמי' ר' שלום בר שמחה ז"ל
חמתי מרים בת רחל ע"ה
הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
בטל... 052-5079555

"שכרו של קדיש" סוף

ספר לזכרון

"חמישים דינרים?" השתומם יחזקאל. סכום כזה הוא מרוויח רק בחודשים מבורכים ביותר, וגם זאת רק בעבודה מאומצת וביגיעה רבה.

- * "כן, חמישים דינרים", השיב הצורף, "אם תרצה, אקנה אותה ממך עכשיו",
- * "כמובן", נענה יחזקאל, "הנני מוכן ומזומן למכור את האבן".
- * הוא שב לביתו, כמצביא עטור תהילת ניצחון, משקשק בשקיק הדינרים שבידו.

היתה זו רעייתו, ששפכה מים על תבערת התלהבותו.

מה לך מתרגש כל כך? גערה בו, "אמנם הרווחת סכום גדול, אבל לדעתי היה עליך להתמקח עם הצורף. אני בטוחה שהוא ניצל את חוסר בקיאותך באבני חן ורכש ממך את המרגלית היקרה במחיר מוזל במיוחד, לך אליו ואמור לו כי אתה רוצה לבטל את המקח עד שתברר את מחיר המרגלית אצל צורפים אחרים".

"לא אוכל לעשות זאת", נענע יחזקאל ראשו לשלילה, "מה שעשיתי עשוי, אינני מסוגל לבטל את המקח".

אלא שרעייתו של יחזקאל לא היתה מוכנה לוותר. היא עמדה על כך שילך אל הצורף, וסוף דבר, כמוצא של פשרה, ניאותה לכך שיחזקאל יעלה אל ביתו של הגאון הקדוש רבנו יוסף חיים, ה"בן איש חי", וישאל בעצתו, וככל אשר יורה לו, כך יעשה.

ה"בן איש חי" האזין ברוב קשב לסיפורו של יחזקאל, החל מן היציאה מן הבית והעצירה להשלמת המניין לאמירת קדיש, וכלה במכירת אבן החן לצורף כחמישים דינרים.

נהרה נשפכה על פניו. "הגמרא במסכת חולין מביאה מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה את הדם, וחייבו רבן גמליאל ליתן לו עשרה זהובים, ומדוע? משום ששכר ברכה ועניית האמן עליה הוא עשרה זהובים", הסביר לעומד לפניו.

- * "בקדיש יש חמישה אמנים", אמר ה"בן איש חי", "ויוצא אפוא כי על הקדיש שהשלמת מנין בעבור אמירתו מגיע לך בעולם הזה שכר של חמישים דינרים.
- * זו הסיבה לכך שמן השמים גלגלו לידך אבן חן ששוויה חמישים דינרים, לידך ולא ליד חברך, זהו מחירה של האבן, וזהו שכרך על המעשה הטוב שעשית, זכה במקחך". (על פי 'אהבת חיים')

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "for son" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שמה את שלי ואני אשמה את שלך
צרכי החג למען משפחות נצרכות

כמידי שנה לקראת החגים אנו מחלקים מצרכי מזון למשפחות נזקקות. פונים אנו אליכם תושבי חצור והסביבה, להיות שותפים במצוה גדולה זאת ולהכניס את שמחת החג לבתים אלו. כל תרומה תתקבל בברכה. יתר רצון שוכות המצוה תגן עליכם, ותוכו לכל מילי דמיטב אמן.

מי שרוצה לתרום נא לפנות לפלפון... 050-5919251

מנויים: לקבלת העלון חנים במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

חברת חור

הלכות הנחת תבשיל על האש מערב שבת על מנת

שיתבשל בשבת (שהיה)

והלכות חימום תבשיל בשבת (חזרה)

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

חימום תבשיל בשבת על אש מכוסה או פלאטה חשמלית

ולמנהג האשכנזים אין להקל לחממו בשבת אלא אם כן נתקיימו בו שלשה תנאים (בנוסף על כך שהתבשיל כולו מבושל כל צרכו), האחד, שהתבשיל עדיין לא נצטנן לגמרי, והשני, שאחר שהסירו מעל גבי האש עודנו מחזיק בו בידו, והשלישי, שבשעה שהסירו מעל האש היתה דעתו להחזירו קודם שיצטנן. ובמקום הצורך יש להקל אפילו אם לא היתה דעתו להחזירו קודם שיצטנן אלא שעודנו מחזיק בו בידו, וכן אם הניחו על גבי שלחן או ספסל וכדומה אלא שהיתה דעתו להחזירו קודם שיצטנן. אבל אם הניחו על גבי קרקע, אפילו אם היתה דעתו להחזירו קודם שיצטנן, אין להקל להחזירו בין למנהג הספרדים ובין למנהג האשכנזים.

לב. כל האמור לעיל לענין תבשיל לח, למנהג האשכנזים, אינו אלא כשהסירו את התבשיל מעל גבי האש קודם השבת, אבל אם הסירוהו מעל האש בשבת עצמה, מעיקר הדין יש להקל לחממו על גבי פלאטה חשמלית או על גבי אש מכוסה, ואפילו הניחו על גבי קרקע ולא היתה דעתו להחזירו, ובלבד שלא נצטנן התבשיל לגמרי. וטוב להחמיר בזה. ואם הניחו על גבי קרקע אבל היתה דעתו להחזירו, או שעודו בידו אבל לא היתה דעתו להחזירו, יש להקל אף לבתחלה להחזירו, כל שהסירו בשבת עצמה, ואין צריך להחמיר בזה כלל. (אבל למנהג הספרדים אין לחלק כלל בכל דיני החזרת תבשיל בין כשהסירוהו מעל האש קודם השבת או בשבת עצמה).

לג. בדין האמור לעיל, שלענין תבשיל לח אין להחזירו על גבי אש מכוסה או על גבי פלאטה חשמלית כל שהניחו על גבי קרקע, ראוי להחמיר שלא יניחו על גבי קרקע כלל, ואפילו כשעדיין ידו אוחזת בכלי כשהוא מונח על הקרקע. לד. בכל האמור לעיל לענין תבשיל לח שהניחו על גבי קרקע, שאסור להחזירו אפילו כשהוא מבושל כל צרכו ועודנו חם כשיעור שהיד סולדת בו, לדעת כמה מפוסקי זמנינו אף בזמנינו אין להחמיר אלא בהניחו על גבי הקרקע או הרצפה, אבל אם הניחו על השלחן או על השיש שבמטבח, אין זה נחשב כהניחו על גבי קרקע. ומכל מקום נכון שיניח מגבת יבשה או כלי על גבי השיש, ואחר כך יניח התבשיל עליו.

לה. אם הסיר את התבשיל מעל הפלאטה בשבת בטעות, והניחו על גבי קרקע, ונכון שהוציא בליל שבת בטעות תבשיל שהיה מיועד לסעודת יום שבת, למנהג האשכנזים מותר להחזירו על הפלאטה או על אש מכוסה ואפילו הוא תבשיל לח, ובלבד שלא נצטנן לגמרי, מפני שכל שהסיר הקדרה בטעות נחשב הדבר כמו שהיתה דעתו להחזירה.

אבל למנהג הספרדים, כל שהניח הקדרה על גבי קרקע, ואפילו בטעות, ואפילו בשבת עצמה, ואפילו כשעדיין התבשיל חם כשיעור חום שהיד סולדת בו, (והוא תבשיל לח), אסור להחזירה על גבי אש מכוסה או על גבי פלאטה חשמלית.

"וישמן ישרון ויבעט עמנת עבית כסית ויטוש אלוה עשהו" מפני מה האריך הכתוב בלשונו והוסיף "שמנת עבית כסית" – בעוד שהיה די להסתפק ולומר "וישמן ישרון ויטוש אלוה עשהו"?

ביאר רבי שלמה צדוק בספרו "שלחן שלמה", שבאה תורה ללמדנו שני דברים: דרכה של יציאה מכלל היהדות והאמונה בה' יתברך, להיות בשלבים – לא בבת אחת, מבלי שהאדם חש בעצמו שהוא הולך ומדרדר, אלא תחילה מתוך "וישמן" – רק בעיטה וזלזול במצוות ואחר כך "עבית כסית", אז באים לשלב של כפירה ועזיבת ה' יתברך, ולבסוף באים לידי הכעסה "וינבל צור ישועתו".

ומאידך אנו גם למדים על חסדי ה' יתברך, שאינו ממחר לפרוע מן האדם, שאף על פי שכפר בטובתו של ה' יתברך ובעם מתוך ה"וישמן", עדיין ממשיך חסד ה' עימו ומשפיע עליו טובה עד מצב של "עבית כסית", אולי עוד ישוב.

אך הוא, על אף כל זה מגיע למצב של "ויטוש אלוה עשהו וינבל צור ישועתו", עד כדי כך הדברים מגיעים,

"זבחו לשדים לא אלה אלהים לא ידעו" הגאון רבי רפאל משה אלבא זצ"ל מהעיר ספרו שבמרקוק, הרבה לעורר על השימוש בקמיעות ולחשים, ועורר על כך גם בספרו "עדן מקדם":

"מי שעוסק בהשבעות של שדים או מלאכים, או בלחישות כשפים, לא יהיה סופו טוב ויראה רעות בגופו או בבניו כל ימיו. ולכן יתרחק אדם מעשות כל אלה, וגם ימנע משאלת חלום שיעד איהו אשה יקח או באיהו דבר יצליח. כי אין המזיקים מתגרים אלא במי שמתגרה בהם, כגון שכתבו הוא ואבותיו קמיעות, או עסקו בכשפים או בהשבעות או בשאלת חלום, לכן אל יעסוק בהם".

ולבסוף הוא מעיר ומוזהיר: "ואל יאמר האדם אעשה בשביל פיקוח נפש, כי אין זה חכמה כי הוא מקצר ימיו וחיי זרעו ואין דוחין נפש מפני נפש. ונאמר: 'תמים תהיה עם ה' אלהיך'. כמה עשו וכמה שאלו ומהם הדלדלו או המירו הדת, או נפלו בחולי רע הם או זרעם, ולא יבקש שאחרים יעשו לו, ואין טוב לאדם אלא תפילה ותחנונים לפני הקדוש ברור הוא על הכל..."

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" הרב "חתם סופר" כתב לפרש בדרך רמז את פשר דברי המדרש בפרשתינו: "מי שחושש באזנו מהו לרפאותו בשבת? כך שנו חכמים: פיקוח נפש דוחה שבת".

וביאר הרב זצ"ל שהרי הפוסקים פלפלו אם מותר בשבת לומר "וידוי" הואיל ונחת הוא לו או שמא צער הוא לו כשיזכר בחטאיו המורביים?

נמצא שלפי זה יש להסתפק אם מותר לתלמיד חכם הדורש בשבת להטיף בדברי מוסר ותוכחה, דברים הקשים כגידין, לפי שהקהל מצטער מזה?

אלא שב"שבת שובה", מובא בספרים שבשבת זו יכולים לתקן את כל מה שקלקלו בכל שבתות השנה, ונמצא ששבת זו היא כעין "פיקוח נפש", שאם לא עבשיו אימתי, ולכן נהגו הרבנים לומר דברי מוסר והתעוררות בשבת זו.

ויש ללמוד זה ממשוה רבינו, שנפטר בשבת, ובאותו היום אמר לבני ישראל את דברי התוכחה והמסר שבפרשת האזינו.

וזהו פשר דברי המדרש: "מי שחושש באזנו" – שאינו שומע באזנו דברי מוסר ותוכחה – "מהו לרפאותו בשבת"? ועל כך משיב המדרש, ש"פיקוח נפש דוחה שבת" וחובה קדושה היא לומר דברי מוסר והתעוררות גם בשבת קודש...

"שזות לו בניו מומם דור עקש ופתלתל" רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל מראדין בעל ה"חפץ חיים" היה אומר:

ילדים לומדים ממעשה אבותיהם: אם האב מורה ליתר לעצמו בדבר הקל ביותר, אז הילד לומד ממנו לזלזל בדבר חמור ממנו. התרשלות קלה מצד האב, גורמת היא להתרשלות חמורה מצד הבן. לפיכך, חייבים ההורים לנהוג במשנה זהירות, לדקדק בקיום המצוות ולהזהר מלעבור אף על עבירה קלה ביותר. ומרגלא בפומיה לומר: אם האב אינו יהודי שלם, אזי הבן הוא חצי יהודי, והנכד, רחמנא ליציל – גוי גמור...

וזהו כוונת הכתוב: "שחת" האב כשהוא מושחת, אזי "לא לו" מום זה אינו כל כך גדול מצד עצמו אלא אצל "בניו מומם", אצל הבנים הדבר נהפך למום קבוע כך שהדור הבא כבר נעשה ל"ידור עקש ופתלתל".

"מידה כנגד מידה"

שכנו של תלמיד-חכם ידוע בירושלים היה אדם קשה, שנהג להציק לו במשך כל השנה. בידעו ששכנו החסיד נוהג על-פי ההלכה, שצריך אדם למחול לחברו ולא להיות אכזר למחול, היה בא אליו מדי שנה בערב יום-הכיפורים לבקש מחילה, ואחר-כך חזר לסורו ומוסיף בהצקותיו.

שנה אחת, כשבא כהרגלו אל השכן לבקש מחילה על כל מה שעשה כנגדו במשך השנה שחלפה, הביט בו החסיד בעיניים נוגות ואמר: "אני מוחל לך בדיוק באותה מידה שאתה מבקש מחילה..."